

Helsinki Espoo Vantaa Kauniainen
PKS-YHTEISTYÖHANKE
Työvoima ryhmä

14.5.2007

Työvoiman saatavuuden turvaaminen pääkaupunkiseudulla

lisäys loppuraporttiin

14.05.2007

TYÖVOIMAN SAATAVUUDEN TURVAAMINEN PÄÄKAUPUNKISEUDULLA LISÄYS 15.1.2007 JÄTETTYYN LOPPURAPORTTIIN

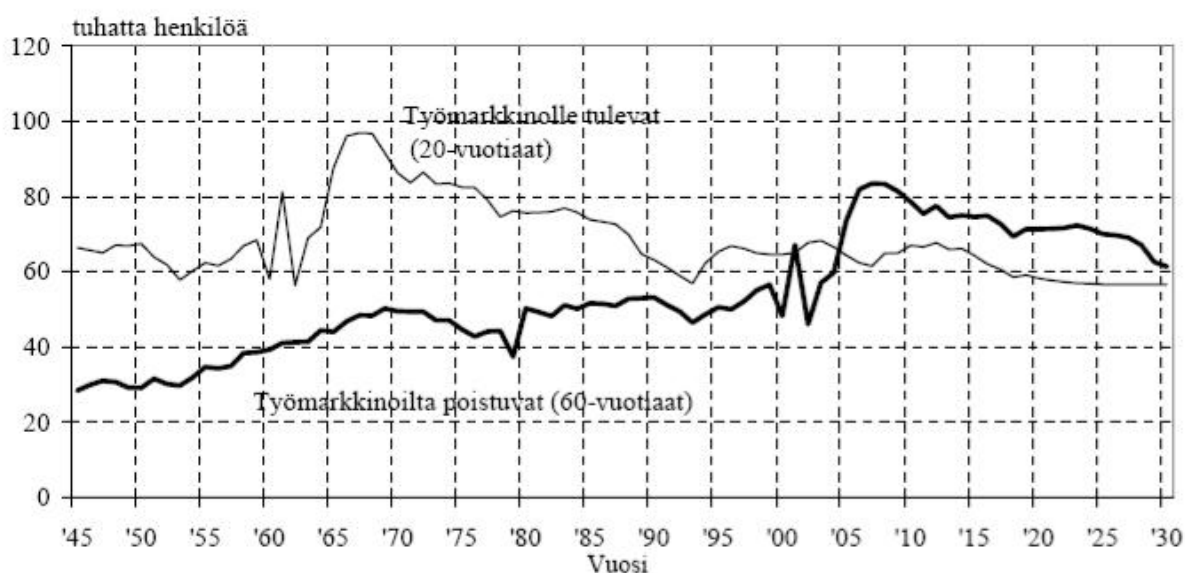
TYÖVOIMARYHMÄ

Katariina Poskiparta, puheenjohtaja, Vantaa
 Eero Holstila, Helsinki
 Päivi Hytönen, Kauniainen
 Kirsi-Marja Lievonen, Vantaa
 Eira Mononen, Espoo
 Kari Ruoho, Espoo
 Tina Strandberg, Kauniainen
 Hannu Tulensalo, Helsinki

Maarit Hievanen, sihteeri, Vantaa
 Susanna Taipale-Vuorinen, sihteeri, Vantaa

TYÖVOIMAN SAATAVUUDEN HAASTEET

Seuraavien 10-15 vuoden aikana työikäisen väestön määrä supistuu olennaisesti väestön ikääntymisestä johtuen. Tärkeänä toimenpiteenä työvoiman saatavuuden turvaamiseksi on ikääntyvien henkilöiden työurien jatkaminen ja toisaalta nuorten työmarkkinoille tulon aikaistaminen. Ikääntyvien työssä pysymiseen vaikuttaa oleellisesti kannustimien riittävyys, varhaiseläkejärjestelmä että varsinainen vanhuuseläkejärjestelmä.

Kuva: Väestöennusteeseen perustuva työvoiman tarjontapotentiaalin muutos Suomessa vuosina 1945-2030
 lähde työministeriö 2003, 8.

Työvoiman alueellinen liikkuvuus Suomessa on koettu ongelmaksi tasapainoisen alueellisen kehityksen näkökulmasta. Alueellinen liikkuvuus ei välttämättä kuitenkaan ole ristiriidassa aluekehityksen näkökulmasta sillä valtaosa kaikesta muuttoliikkeestä on ristikkäistä. Muita merkittäviä tekijöitä ovat muun muassa pendelöinti, ammatillinen liikkuvuus ja palkanmuodostuksen joustavuus. (Lähde: 17/2006 Suomen vastaus globalisaation haasteeseen. Talousneuvoston sihteeristön globalisaatioselvitys. Osa 2 sivut 189-193)

Kyky osaamisen hyödyntämiseen on vahva etu globalisaatiossa. Koko väestöllä tulee olla riittävän laajat perustiedot ja asenteet, jotka auttavat elinikäisessä oppimisessa. Suomalainen peruskoulujärjestelmä tarjoaa hyvän lähtökohdan tähän, vaikka siirtymänaihe jatkokoulutukseen on määritelty ongelmakohdaksi – liian moni jää vaille työelämässä tarvittavia perusvalmiuksia.

”Kun on vaikea tietää, millaiselle osaamiselle on useamman vuoden päästä kysyntää, on loogista huolehtia koulutuksen riittävästä yleisyydestä ja jakaa ammatillisten valmiuksien tuottaminen osiin sen sijaan, että tähdittäisiin heti lopulliseen valmiusportfolioon. Käytännössä tämä voisi tarkoittaa korkeakoulutuksessa esimerkiksi sitä, että kandidaatin tutkinnosta ei aina automaattisesti jatketaisi yhteensä 5-7 vuotta vaativaan maisterintutkintoon, vaan voitaisiin sijoittua alemman korkeakoulututkinnon jälkeen työelämään ja jonkin ajan kuluttua tarvittaessa jatkaa orientaatiota muuttaen. Periaatteen toteuttaminen edellyttäisi todennäköisesti koulutusvaatimusten tarkistamista julkisen sektorin työpaikoissa. Lähtökohtaisesti lyhytkestoisemmassa ammatillisessa ja ammattikorkeakouluopiskelussa moduloinnin periaate tarkoittaa jatkourien mahdollistamista kaikkien perusurien jälkeen, missä hyvästä kehityksestä huolimatta on yhä puutteita. On myös perusteltua arvioida eri tasoilla annettavan koulutuksen spesifisyyden aste: monet jopa korkeakouluissa tarjottavat opetuskokonaisuudet tähtäävät varsin täsmälliseen ammattiosaamiseen. Tämä on haavoittuva ratkaisu. Korkeakoululaitoksen sisällä yksi keskeinen osaamisen kehittymisen edellytys on tutkijauran kiinnostavuus ja jatkuvuus. Tutkijakoulutukseen tehtyjen investointien hyödyntäminen vaatii tutkimusjärjestelmän ja työmarkkinoiden tehokasta yhteistyötä.” (Lähde: 17/2006 Suomen vastaus globalisaation haasteeseen. Talousneuvoston sihteeristön globalisaatioselvitys. Osa 2 sivut 179-180, lainaus: kohdasta Koulutuksen modulointi, riittävä yleisyys ja etenemisurien varmistaminen.)

Työvoiman tarpeita voidaan tyydyttää myös ulkomailta. Nettosiirtolaisuus suomeen on lisääntynyt viime vuosien aikana. Poliitikko Suomessa on myös muuttunut työperäistä maahanmuuttoa tukevaksi. Erityisenä kysymyksenä voidaan nähdä koulutetuimman työvoiman muuttoliike. Suomi ei ole ollut houkutteleva kohde kansainvälisesti hyvin liikkuvalla korkeasti koulutetulla työvoimalla. Osaajien houkuttelemiseksi Suomeen tarvitaan erillisiä maahanmuuttajiin kohdistuvia lisätoimia. (Lähde: 17/2006 Suomen vastaus globalisaation haasteeseen. Talousneuvoston sihteeristön globalisaatioselvitys. Osa 2 sivut 189-193)

TAULUKKO LOPPURAPORTISSA ESITETTYJEN TOIMENPITEIDEN TOTEUTTAMISEKSI

Kehittämisa-alue	Toimenpide	Toteutus	Toimijat	Aikataulu
Koulutuksen ja työelämän vastaavuus	1. Analysoidaan säännöllisesti olemassa olevia tutkimuksia ja selvityksiä yhdessä kauppakamarin ja yrittäjien kanssa sekä esitetään arvio ammatillisen koulutuksen seudullisesta koulutustarpeesta.	<p>Tutkimuksen ohjausta, johtopäätöksiä ja toimenpiteiden toteutusta varten kauppakamari kokoaa ammatillisen koulutuksen ennakkointiryhmän, joka koostuu yrittäjistä, oppilaitoksista ja kaupunkien elinkeino- henkilöstö- ja sivistystoimen edustajista.</p> <p>Ryhmä tekee ehdotukset ammatillisen koulutuksen yhteistyösopimuksen ohjausryhmälle.</p>	<p>Kauppakamari on ensisijainen vastuutaho ja ryhmän kokoaja.</p> <p>Rahoitus: ei kaupunkien erillisrahoitusta</p>	<p>Ennakkointiryhmä kootaan syksyn 2007 aikana.</p>
	2. PKS-kaupungit ottavat tehokkaaseen käyttöön TET-tori -verkkopalvelun	<p>PKS –kaupunkien sivistystoimet toteuttavat yhteistyössä elinkeinoelämän kanssa kaupunkikohtaisesti.</p> <p>Kaupungit laativat suunnitelman siitä, miten TET -jaksoa on mahdollista hyödyntää nykyistä paremmin.</p>	<p>Kauppakamari, TAT ja PKS -kaupungit</p> <p>Rahoitus: kaupunkiohjelma- rahoitus, ei muuta kaupunkien erillisrahoitusta</p>	<p>Syksyn 2007 aikana</p> <p>Kaupunkiohjelma hanke: TET-tori Kustannusarvio 74 000, josta kaupunkiohjelma- rahoitus 26 000. Hanke päättyy 31.12.2007. Hallinointi: Helsingin kaupunki opetusvirasto.</p>

	<p>3. A) PKS -kaupungit tiivistävät yhteistyötä yliopistojen ja korkeakoulujen kanssa asiantuntijatyövoiman turvaamiseksi.</p> <p>3. B) PKS -kaupungit huolehtivat siitä, että niiden omistamat ammattikorkeakoulut ottavat koulutustarjonnassaan huomioon työvoiman tarpeen pääkaupunkiseudulla</p>	<p>Kaupunkien, yliopistojen ja korkeakoulujen yhteistyötä tiivistetään ja keskusteluun nostetaan työvoimaja osaamistarpeet.</p> <p>Valmistelussa hyödynnetään työvoimatarveselvitystä (ks. ennakointi).</p> <p>Omistajaohjausta vahvistetaan ja koulutusta suunnataan tehdyn työvoimatarveselvityksen perusteella.</p> <p>Kauppakamarin kokoama ammatillisen koulutuksen ennakointiryhmä ottaa kantaa ja tekee ehdotuksia ammattikorkeakouluopetuksen kehittämiseksi.</p>	<p>Valmisteluvastuu PKS –kaupunkien elinkeino- ja henkilöstöjohtolla</p> <p>Rahoitus: ei kaupunkien erillisrahoitusta</p> <p>Omistajaohjauksesta vastaavat toimijat ja kaupunkien sivistystoimet sekä kauppakamari.</p> <p>Rahoitus: ei kaupunkien erillisrahoitusta</p>	<p>jatkuva toteutus</p> <p>Kaupunkiohjelma-hankkeet:</p> <p>Ulkomaisten osajien palveluiden kehittäminen: Toteuttaa Culminatum Ltd Oy, CulturePlus Oy, Kaupunkiohjelmarahoitus vuodelle 50 000. Hanke päättyy 31.12.2007 mennessä.</p> <p>Helsinki School of Creative Entrepreneurship: Kustannusarvio vuodelle 2007 250 000, josta kaupunkiohjelmarahoitus 50 000. Toteuttajana Culminatum Ltd oy ja HSCE-konsortio.</p> <p>Kansainvälisten perheiden perusasteen opetus: Hanke päättyy vuoden 2007 loppuun mennessä. Kaupunkiohjelmarahoitus 70.000. Toteuttajana Helsingin kaupungin opetusvirasto.</p> <p>Kansainvälisten perheiden toisen asteen opetus: Hankkeen kustannusarvio 93.100, josta kaupunkiohjelmarahoitus 60.000. Toteuttajan Helsingin kaupungin opetusvirasto. Hankeen aikataulu huhtikuun loppuun 2008.</p>
	<p>4. PKS -kaupungit tehostavat yhteistyötä riittävän ja työelämän tarpeita vastaavan työllisyyskoulutuksen järjestämiseksi.</p>	<p>PKS -kaupungit järjestävät yhteistä työvoimakoulutusta yhdessä työvoimaviranomaisien kanssa.</p>	<p>PKS -kaupunkien työllistämisasiosta vastaavat toimijat ja ao. työvoimaviranomaiset.</p> <p>Rahoitus: ei kaupunkien erillisrahoitusta, osaksi työvoimahallinnon rahoittamana.</p>	<p>Sovitaan yhteistyön muodoista syksyllä 2007.</p>

<p>Työperäinen maahanmuutto</p>	<p>5. PKS -kaupungit osallistuvat työministeriön hankkeeseen ”Suomeen muuttaneiden alkuvaiheen ohjaus ja osaamisen kehittäminen”</p>	<p>Osana hankkeeseen osallistumista seudulliseen verkkoportaaliin kootaan nykyinen verkkopalvelutarjonta.</p> <p>Portaalin palvelutarjontaa täydennetään jatkuvasti</p> <p>Laaditaan selvitys seudullisen call centerin perustamisedellytyksistä.</p>	<p>PKS – seutuportaalin ohjausryhmä ja päätoimittaja sekä kaupunkien maahanmuutosta vastaavat tahot.</p> <p>Rahoitus: osaksi mahdollisella es- rahoituksella josta kaupungit rahoittavat oman osuutensa</p>	<p>2007-2008</p> <p>Kaupunkiohjelmahankkeet:</p> <p>Ulkomaisten osajien palveluiden kehittäminen: Toteuttaa Culminatum Ltd Oy, CulturePlus Oy, Kaupunkiohjelmärahoitus vuodelle 50 000. Hanke päättyy 31.12.2007 mennessä.</p> <p>Maahanmuuttajien yhteiset yrityspalvelut. Kustannusarvio vuodelle 2007 on 40 000. Toteuttajana Culminatum Ltd Oy ja Helsingin kaupungin NYP yrityspalvelut. Hanke päättyy vuoden 2007 loppuun mennessä.</p>
	<p>6. PKS -kaupunkeja markkinoidaan houkuttelevana vaihtoehtona työmarkkinoilla ja PKS -kaupungit osallistuvat rekryointitapahtumiin.</p>	<p>Markkinointitoimenpiteet ohjelmoidaan ja resurssoidaan suunnitelmallisesti.</p> <p>Yhteisesiintymistilaisuudet sovitaan vuosittain.</p>	<p>Pääkaupunkiseudun markkinointi Oy ja kaupunkien henkilöstöjohto/PKS –työnantajakuva-ryhmä</p> <p>Rahoitus: ei erillistä rahoitusta sekä Pääkaupunkiseudun markkinointi Oy:n rahoituksella.</p>	<p>jatkuva toteutus</p>
<p>PKS henkilöstöpolitiikka</p>	<p>7. Selvitetään PKS -kaupunkien yhteisen henkilöstökoulutuksen sisältöalueet, organisointi ja ohjaus.</p>	<p>On asetettu työryhmä selvittämään seudullisen henkilöstökoulutuksen yhteistyöalueet, organisointi ja järjestäminen.</p>	<p>Koordinaatiovastuu PKS -kaupunkien henkilöstöjohdolla kaikkien PKS – työryhmien osalta</p>	<p>toteutus 15.9.2007 mennessä</p>
	<p>8. PKS -kaupungeilla tulee työnantajina olla halutessaan edustus seudullisissa koulutusta pohtivissa työryhmissä.</p>	<p>Kaupungit nimeävät kuntatyönantajan edustajat erikseen määriteltäviin koulutusta pohtiviin ryhmiin.</p>	<p>PKS - henkilöstöjohto</p>	<p>jatkuva</p>

	9. PKS -kaupungit tukevat maahanmuuttajien suomen- ja ruotsinkielen opiskelua työn ohessa.	Mahdollistetaan maahanmuuttajien tehokas kielen opiskelu työn ohessa.	PKS - henkilöstöjohto	jatkuva
	10. PKS -kaupungit laativat yhteisen maahanmuuttaja-taustaisille työntekijöille tarkoitetun perehdyttämismallin ja koulutuspolut sekä suunnitelman työyhteisöjen monikulttuurisuus-taitojen kehittämiseksi osana pääkaupunkiseudun henkilöstöstrategia hanketta.	<p>Kuntatyön työvoimatarpeen ennakointi osana PKS - henkilöstöstrategia-prosessia ja kehittämistoimenpiteitä.</p> <p>On asetettu työryhmä suunnittelemaan</p> <ul style="list-style-type: none"> - maahanmuuttajien kielikoulutuspolkuja kuntien palveluksessa oleville - työyhteisöjen monikulttuurisuus taitojen kehittämistä ja yhteistä koulutusta seudullisen mallin mukaisesti <p>Selvitetään pilottiprojekti lähtömaassa tapahtuvan koulutuksen ja perehdytyksen toteuttamiseksi yhteistyössä työvoimahallinnon kanssa hoiva-alan tehtäviin pääkaupunkiseudulle tuleville.</p>	PKS - henkilöstöjohto ja seudullinen maahanmuutto-työryhmä	<p>jatkuva</p> <p>toteutus 30.3.2008 mennessä</p>

KAUPUNKIOHJELMAHANKKEET, JOTKA TUKEVAT TYÖVOIMARYHMÄN ESITTÄMIÄ TOIMENPITEITÄ:

1. TET-TORI

TET- tori hanketta toteutetaan tällä hetkellä kaupunkiohjelma hankkeena. Pääkaupunkiseudun kaupungit toteuttavat työelämään tutustumisjaksoja kunta ja koulukohtaisesti. Työelämään tutustumisjaksojen samanaikaisuus sekä niihin liittyvät lomakkeet ja materiaalit saattavat aiheuttaa hämmennystä työnantajien keskuudessa. Hankkeen tavoitteena on seudun yritysten ja työnantajien mukaan saaminen, uusien harjoittelupaikkojen löytäminen yhteistyössä Helsingin seudun kauppakamarin kanssa ja Taloudellisen tiedotustoimiston kanssa, käyttäjien ohjaaminen ja kouluttaminen, olemassa olevien TET- rekistereiden siirtäminen sähköiseen muotoon, rekistereiden saattamien kaikkien käyttöön, käytäntöjen yhtenäistäminen, selkeän yhtenäisen verkkoympäristön valitseminen, ympäristön vuosittaisen ylläpidon suunnittelu, toiminnan vakiinnuttamisen suunnittelun (Kaupunkiohjelman johtoryhmä pöytäkirja 7/2006). Hanke on toimittanut selvityksen kustannus- ja rahoitussuunnitelmasta kaupunkiohjelma johtoryhmälle 29.11.2006, tämän mukaisesti edellä mainitut tehtävät on priorisoitu.

Hankkeen kustannusarvio on 74 000 euroa, josta kaupunkiohjelman rahoituksen osuus on 26 000 euroa. Hanke kestää 1.1.2007-31.12.2007 välisen ajan. Hankkeen hallinnoijana toimii Helsingin kaupungin opetusvirasto.

2. YHTEISTYÖ AMMATILLISESSA KOULUTUKSESSA TYÖVOIMAN TURVAAMISEKSI

Kaupunkiohjelma hankkeen ”Yhteistyö ammatillisessa koulutuksessa työvoiman turvaamiseksi” koordinaattorina ja hakijana toimii Vantaan kaupungin sivistystoimi. Hankkeen aloituksen viivästyminen siirsi vuoden 2005 määrärahoja käytettäväksi vuosille 2006 ja 2007. Hanke toteutetaan 31.12.2007 mennessä ja sen kustannusarvio on 90.000 euroa.

3. ULKOMAISTEN OSAAJIEN PALVELUIDEN KEHITTÄMINEN

Ulkomaisten osaajien palveluiden kehittäminen; Vastuuorganisaationa toimii Culminatum Ltd Oy kumppaninaan CulturePlus Oy. Hanke toteutetaan vuosille 2005 ja 2006 osoitetulla rahoituksella ja se päättyy vuoden 2007 loppuun mennessä. Hankkeen kustannusarvio vuodelle 2006 oli 40 000 euroa, josta kaupunkiohjelmarahoituksen osuus 50 000.

4. HELSINKI SCHOOL OF CREATIVE ENTERPRENEURSHIP

Helsinki School of Creative Entrepreneurship; Hankkeelle on myönnetty vuosina 2005 ja 2006 yhteensä 100 000 euroa kaupunkiohjelmarahoitusta. Vuodelle 2007 on haettu 50 000 euroa toiminnan jatkamiseen pilottivaiheen päätyttyä. Teknologiateollisuuden 100-vuotissäätiö on tukenut haketta 400 000 eurolla vuosina 2006 ja 2007. Kustannusarvio vuodelle 2007 on 250 000 euroa, josta kaupunkiohjelmarahoituksen osuus on 50 000 euroa. Hakijan on Culminatum Oy Ltd ja heidän kumppanina HSCE-konsortio.

5. KANSAINVÄLISTEN PERHEIDEN PERUSASTEEN OPETUS

Kansainvälisten perheiden perusasteen opetus; Vastuuorganisaationa toimii Culminatum Ltd Oy. Hankkeen kesto on joulukuusta 2005 vuoden 2007 loppuun. Hankkeen kustannusarvio vuodelle 2006 on 85 120 euroa, josta kaupunkiohjelmarahoituksen osuus 70 000 euroa. Hakijana on Helsingin kaupungin opetusvirasto.

6. KANSAINVÄLISTEN PERHEIDEN TOISEN ASTEEN OPETUS

Kansainvälisten perheiden toisen asteen opetus: Hanke kestää maaliskuusta 2007 huhtikuuhun 2008. Hankkeen kustannusarvio on 93 150 euroa, josta kaupunkiohjelmarahoitus on 60 000 euroa. Rahoituksen hakijana on Helsingin kaupungin opetusvirasto.

7. MAAHANMUUTTAJIEN YHTEISET YRITYSPALVELUT

Maahanmuuttajien yhteiset yrityspalvelut hanke. Hankkeen tarkoituksena on hyödyntää jo tehtyjä tutkimuksia ja selvityksiä keskittyen konkreettisen yhteisen toiminta- ja rahoitusmallin rakentamiseen. Hanke pyritään kytkemään niin sanottujen seudullisten yrityspalvelupisteisen synnyttämiseen, jota PKS -kaupungit koordinoivat keskenään. Hankkeessa on päädytty seudullisen palvelupisteen toteuttamiseen. (kaupunkiohjelma raportti 5.1.2007). Vastuuorganisaationa toimii Culminatum Ltd Oy ja toteuttajana Helsingin kaupungin NYP yrityspalvelut. Hanke kestää kesäkuusta 2006 vuoden 2007 loppuun. Hankkeen kustannusarvio vuodelle 2007 on 40 000 euroa.

8. SELMA

Kaupunkiohjelmahanke Seudullinen monikulttuurinen tietopalvelukeskus SELMA tuottaa tietoa viranomaisille. Verkkopalvelussa on tiedot yli 500 suomenkielen kurssista. Koulutustiedot päivitettiin vuoden 2006 aikana kolme kertaa. Koulutustiedoista kehitettiin suomenkielinen esite ”Mahdollisuuksia suomenkielen opiskeluun pääkaupunkiseudulla”. Hankkeen ohjausryhmä päätti jatkotyöskentelystä verkostotyönä. Verkostotyön erääksi teemaksi on valittu suomenkielen koulutus. Toteuttajan SELMA -hankkeessa toimii Socca.

MUITA TYÖVOIMARYHMÄN ESITYKSIÄ TUKEVIA HANKKEITA

Helsingin seudun kauppakamari

Helsingin seudun kauppakamari suunnittelee toteuttavansa omille jäsenyrityksilleen suunnatun palvelun koskien työperusteita maahanmuuttoa. Tällaiset hankkeet täydentävät pääkaupunkiseudun yhteistyönä tehtäviä hankkeita, joiden tarkoitus on tukea työperäisiä maahanmuuttajia ja heidän perheitään.

Työministeriö

Työministeriö esittää ESR-rahoituksella toteutettavaksi ”Suomeen muuttaneiden alkuvaiheen ohjaus ja osaamisen kehittäminen palvelukokonaisuus – hanketta. Hankkeen lähtökohdiana on maahanmuuttajille suunnattujen palveluiden kehittäminen ja paremman koordinaation aikaansaaminen paikallisella, alueellisella ja valtakunnallisella tasolla. Hanke koostuu eri paikkakunnilla toteutettavista moniammatillisista hankekokonaisuuksista.

Tavoitteena hankkeella on matalan kynnyksen ohjausmallin kehittäminen, kielenopetuksen ja kielitaidon arviointimenetelmien parantaminen, osaamisen tunnistaminen ja tunnustaminen, osaamisen kehittämisspolkujen laatiminen ja työnantajayhteyksien vahvistaminen sekä sähköisten järjestelmien kehittäminen.

Parantunut työllisyystilanne on luonut edellytykset maahanmuuton kasvulle. Monikulttuuriset työyhteisöt voivat houkuttaa uusia maahantulijoita. Muuttajat tarvitsevat useammassa tapauksessa alkuvaiheen neuvontaa ja opastusta, riippumatta maahantulon perusteista.

Keskeisinä toimijoina hankkeessa ovat työministeriön toimeenpano-osasto, opetushallitus, opetusministeriö, sosiaali- ja terveysministeriö, KTM, Suomen Kuntaliitto, Yritys-Suomi, työmarkkinajärjestöt, Cimo, Maahanmuuttajien Infopankki., Opintoluotsi ja alueellinen maahanmuuttajien tietopalvelu Selma.net.

(Lähde: Valtakunnalliset kehittämisohjelmat 2007-2013, tilannekatsaus ja aikataulu, Manner-Suomen ESR-ohjelma 2007-2013 työministeriö)